

HAAPAJÄRVEN HAUTAPERÄN TEKOALLASALUEEN

INVENTOINTI

HAAPAJÄRVI 94 Hautaperän allasalue Tervämäki

HAAPAJÄRVI 95 Hautaperän allasalue Koivuranta

Anja Sarvas 1971 ja 1972.

Hautaperän allasalueen inventointi vuosina 1971 ja 1972

Keväällä 1971 tuli silloisen Muinaistieteellisen toimikunnan esihistoriallisen osaston tietoon, että Kokkolan vesipiiri suunnitteli Haapajärven Hautaperälle tekoallasta, joka liittyi laajoihin keskisen Kalajoen vesistöjärjestelyihin (liite 1). Rakennustyöt oli määrä aloittaa jo syksyllä 1971. Sain tehtäväkseni inventoida tulevan allasalueen niin suurelta osalta kuin mahdollista jo kesällä 1971. Alueelta ei ennestään tunnettu esihistoriallisia löytöjä. Kesällä 1971 ehdittiin tarkastaa alueen pohjois-, itä- ja länsiosat. Tällöin löytyivät kivikautiset asuinpaikat Haapajärvi 94 Tervämäki ja Haapajärvi 95 Koivuranta (liite 1). Molemmat asuinpaikat tutkittiin kesällä 1972 Kokkolan vesipiirin kustannuksella.¹⁾ Kaivauksen aikana inventoitiin allasalueen eteläosat, jotka v. 1971 ajan puutteen vuoksi jäivät tarkastamatta. Alueen eteläosasta ei tavattu muinaisjäännöksiä. Kertomukseen liittyy kartta 1:20000 (liite 1) ja 2 kuvataulua (liitteet 2-3), joissa on valokuvat negatiiveista 37941 - 37953.

Haapajärvi 94 Tervämäki.

Kivikautinen asuinpaikka. II.

Maanomistajat Veikko Hyvärinen, os. Tervaperä, 85800 Haapajärvi ja Erno Ruuska, os. Tervaperä, 85800 Haapajärvi.

Rek.N:ot 34⁴ (Hyvärinen), 32⁹ (Ruuska).

Peruskartta 2343 09 (Kumiseva, painettu 1963), koordinaatit:

x = 6656, y = 6740, z = 95-100 (Hyvärinenin alue), x = 6665, y = 6754, z = 100 (Ruuskan alue).

Paikalta on löydöt KM 18644 - 18647.

1) Kaivauskertomukset esihist.toimiston top.arkistossa.

21.

Tervämäki sijaitsee noin 6,6 km linnuntietä kaakkoon Haapajärven kirkosta, Latvasten asutusalueelle johtavan tien itäpuolella, Lohijoen ja Hinkuanjoen yhtymäkohdan pohjoispuolella. Mäkeen, sen länsirinteeseen oli avattu suuri hiekkakuoppa, josta TVH:n Keski-Pohjanmaan piiri vuosien kuluessa oli kuljettanut runsaasti hiekkaa. Hiekkakuopan reunoilta löytyi asuinpaikkaan viittaavia kvartseja (liite 3, kuva 1). Hiekkakuopan eteläpuolella on loivasti Lohijokea kohti viettävä rinne, josta osa on peltona (liite 3, kuvat 2,3). Pellosta löytyi kvartsi-iskoksia ja-esineitä. Ympäristöä inventoitaessa löytyi Tervämäen länsirinteessä, hiekkakuopan pohjoispuolella olevasta pellosta (liite 2, kuvat 2,3) sekä Tervämäen itärinteessä olevasta Erno Ruuskan pellosta (liite 2, kuva 4) kvartssia. Löydöt viittasivat varsin laajaan kivikautiseen asuinpaikkaan, josta tosin keskeisten osien arveltiin tuhoutuneen laajamittaisessa hiekanotossa. Kesällä 1972 Tervämäessä suoritetut tutkimukset vahvistivat oletusta; asuinpaikasta olivat vain äärimmäiset rippeet enää tuhoutumatta.¹⁾

Haapajärvi 95 Koivuranta.

Kivikautinen asuinpaikka. II.

Maanomistaja Sylvi Paananen, os. Tervaperä, 85800 Haapajärvi.

Rek.N:o 1²⁴.

Peruskartta 2343 09 (Kumiseva, painettu 1963), koordinaatit:

x = 6718, y = 6754, z = noin 90.

Paikalta on löydöt KM 18648 (kvartssia).

1) ks. kaivauskertomusta esihist.toimiston top.arkistossa.

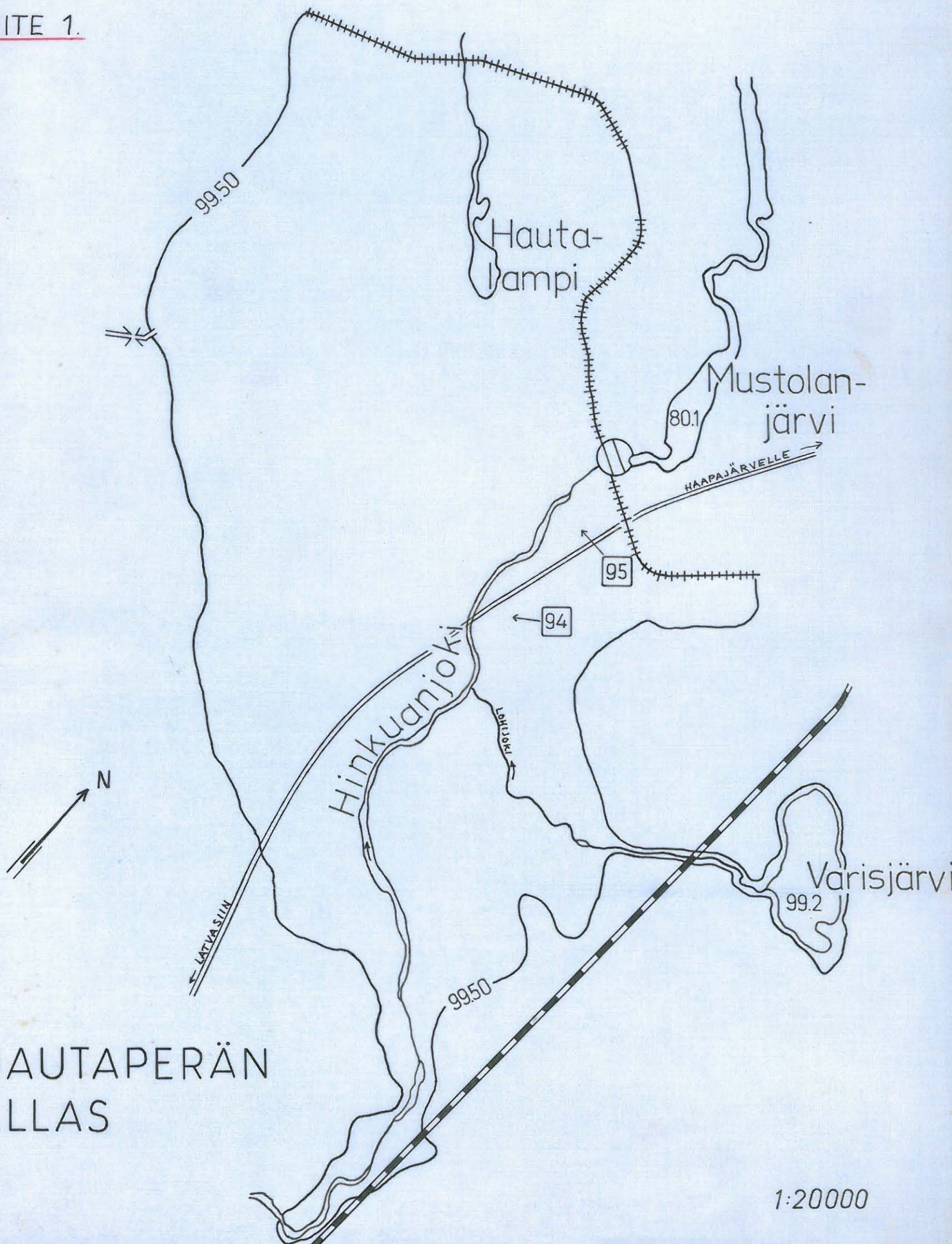
Koivuranta sijaitsee noin 6 km Haapajärven kirkosta linnuntietä kaakkoon, Latvasten asutusalueelle johtavan tien länsipuolella, noin 200 metriä itään Hinkuanjoen rannasta (liite 1). Inventoinnin yhteydessä löytyi Koivurannan pellostasta, joka idässä rajoittuu Latvasten tiehen ja lännessä Koivurannan rakennuksiin, asuinpaikkaan viittaavia kvartsi-iskoksia (liite 2, kuva 1). Paikalla suoritettiin kaivaus kesällä 1972.¹⁾

Helsingissä 16.3.1973

Aija Savvas

1) ks. kaivauskertomusta esihist.toimiston top.arkistossa.

LIITE 1.

HAUTAPERÄN
ALLAS

1:20000

HAAPAJÄRVI HAUTAPERÄN ALLASALUE LIITE 2 TERVAMÄKI

94

24.

ff. 37941-42

KUVA 1.

HAUTAPERÄN TULEVALLA ALLASALUEELLA SIJAITSEVAA TERVAMÄEN KIVIKAUTISTA ASUINPAIKKA-ALUETTA. TERVAMÄKI, JONKA RINTEILTÄ ON LÖYTYNYT RUNSAASTI MERKKEJÄ KIVIKAUTISESTA ASUTUKSESTA, KOHOAA KUVASSA TAUSTALLA NÄKYVIEN RAKENNUSTEN TAKANA. ETU-OIKEALLA OLEVASTA PERUNAPELLOSTA ON MYÖS LÖYTYNYT ASUINPAIKKAAN VIITTAAVIA KVARTSI-ISKOKSIA. KUVA POHJOISESTA.

f. 37943

KUVA 2

TERVAMÄEN LÄNSIRINNETÄ. TIEN VASEMMALLA PUOLELLA OLEVASTA PELLOSTA ON LÖYTYNYT KVARTSI-ISKOKSIA JA -ESINEITÄ. KUVA POHJOISESTA.

f. 37944

KUVA 3

SAMA LÖYTÖPAIKKA KUIN VIEREISSESSÄ KUVASSA NÄHTYNÄ LUOTEESTA.

f. 37945

KUVA 4

TERVAMÄEN ITÄRINNETÄ KUVATTUNA
KOILLISESTA. METSÄN REUNASTA ON LÖY-
TYNYT KVARTSI-ISKOKSIA. KYSEESSÄ LIENEE
TERVAMÄEN ETELÄRINTEELLÄ JA MÄEN
LAELLA SIJAITSEVAAN LAAJAAN ASUIN-
PAIKKAAN LIITTYVÄ REUNA-ALUE.

94

HAAPAJÄRVI HAUTAPERÄN ALLASALUE TERVAMÄKI

ff. 37946-49

KUVA 1

TERVAMÄEN LÄNSIRINNE ON TUHOTTU SUURIMMALTA OSALTAAN VALTAVALLA HIEKKAKUOPALLA. KUOPAN REUNOILLA ON JÄÄNNÖKSIÄ KIVIKAUTISESTA ASUTUKSESTA JA ASUINPAIKKA JATKUU MÄEN LAELLE JA ETELÄRINTEELLE LÄHES KOSKEMATTOMANA. KUVA LÄNNESTÄ.

ff. 37950-51

KUVA 2

KIVIKAUTISTA ASUINPAIKKAA TERVAMÄEN ETELÄRINTEELLÄ. KUVA LUOTEESTA.

ff. 37952-53

KUVA 3

TERVAMÄEN ETELÄRINTEEN ASUINPAIKKAA KUVATTUNA LÄNNESTÄ.